

Csak úgy mesélgetek... és szomorú vagyok

Én egy egyszerű gömöri polgár vagyok. Palóc is, barkó is. Magyar is, tót is – de német, török, lengyel, zsidó, cigány, avar, hun, cseh, francia, spanyol, olasz is, „...félíg székeley, félíg román, vagy tán egészen az...“.

Gömöri polgár. Nem kispolgár, nem nagypolgár, nem nyárspolgár, nem „állampolgár“ és nem „polgári párt“-polgár. Talán „virtuális polgár“ – bár én nagyon is valóságosnak vélem és érzem magam – a virtuális Gömörország polgára. Özörényi és pelsőci.

És diósgyőr-vasgyári, mert ott születtem hatvanegy éve. Apai, Józsi nagyapám a családjával 1912-13 körül költözött Özörényből (ma: Gömörhorka) a diósgyőr-vasgyári kolóniára, a 10. utcába. Forgácsoló elómunkás a Gépgyárban, keménykalapos úr. „Havi kétszáz pengő fix-szel...“

Akkor még egy ország voltunk. Amikor születtem, már nem.

Anyai nagyszüleim Pelsőcön éltek, anyai nagyapám, Pista, a Fűtőház főnöke volt, a futballcsapatot is egyengette. '48 tavaszán, épphogy idősebb másod-unokatestvérem útlevelével otthonról hazavittek, hogy a pelsőci, özörényi rokonság is lásson. Olyan nagy „cucilista testvérbarátság“ tört ki a béketáborban, hogy egészen '53 nyaráig ott ragadtam, a nagyszüleimnél. Akkor a gyerekösszeszedésektől való félelem miatt, meg már igencsak hiányoztam a szüleimnek, testvéreimnek is, egy lénártfalvai kedves néni segítségével otthonról hazaszöktettek. Ugye, voltak élményeim kis hazánkban?! De ez egy másik történet.

Én egy egyszerű gömöri polgár vagyok. A Sajó völgye, a Rima völgye az otthonom, véges-végig, Északtól Délig, Kelettől Nyugatig. A Kárpát-medence jó része a hazám. És lakok az Atlanti óceántól az Urálig, az Északi-Jeges-tengertől a Földközi-tengerig, mert európai polgár is vagyok.

*„Boldogok a lelki szegények:
mert övék a mennyeknek országa.
Boldogok, a kik sírnak:
mert ők megvigasztaltatnak.
Boldogok a szelídek:
mert ők örökségül bírják a földet.
Boldogok, a kik éheznek és szomjúhozják az igazságot:
mert ők megelégtetnek.
Boldogok az irgalmasok:
mert ők irgalmasságot nyernek.
Boldogok, a kiknek szívök tiszta:
mert ők az Istent meglátják.
Boldogok a békességre igyekezők:
mert ők az Isten fiainak mondatnak.
Boldogok, a kik háborúságot
szenvednek az igazságért:
mert övék a mennyeknek országa.“*

Hegy beszéd. Kik a boldogok?
(Máté evangélioma 5.3-10. Károli Gáspár fordítása.)

Gömör megye. Gömör és Kis-Hont vármegye.

GÖMÖR.

Gömörország – Gemersko – Gömörland.

Az elmúlt ezer évben ezt a vidéket pontosan a sokszínűsége tette gazdaggá. Ez a sokszínűség nemcsak a tájat, nemcsak a föld mélyének kincseit jelenti, hanem az itt élő emberek sokféleségét, nyelvi, nemzeti, kulturális, szakrális és szakmai változatosságát is.

Ez a gazdag „élhetőség“ emelkedettséget, nyugalmat, jókedvet, békét jelenthetett. Régen.

Hol volt, hol nem volt, talán nem is volt?

Gyerekkoromban, „Pölsúcön“ még szerették egymást az emberek. Sőt, Gömör-szerte. Ezt nem a régvolt szépelemleke mondatja velem, ez így volt. Összejártak, beszélgettek, segítettek egymásnak. Tisztelték a másét és a másét. Nem loptak, nem csaltak, nem hazudtak. No persze akkor is akadtak csirkefogók, de nem ennyien.

Aztán valami furcsa történhetett. ...elfordult tőlünk a Jóisten – vagy mi Ótőle... – és előntötte az irigység a Kárpát medencét. Ránk sokan irigykedtek az elmúlt ezerévben. Most már mi vagyunk irigyek – magunkra!

Egy barátom fejtegette a múltkoriban, hogy a Bábel-tornya építésénél az Isten azért keverte meg az emberek nyelvét, hogy ne tudjanak egyetértésben az ég, a menny, az Isten felé (föle?) emelkedni.

Én azt gondolom, hogy Istennek más szándéka volt ezzel: azt akarta értésünkre adni, hogy az egyfélésegre törekvés, a csak egyféle irány, az egyféle akarat ellenkezik a világ valóságával, a teremtés csodájával. Nem véletlen, hogy a világ oly sokféle, és mégis gyönyörű és mégis nagyszerűen működik... amikor gyarló, önző törekvéseinkkel nem akarunk e működésbe beleszólni, a magunk „képére“, képtelen butaságunkra, átalakítani.

Újra igazzá kell tenni lelkünket. A „Hegy beszéd“ tanítását tudni, hinni és úgy élni. Nemcsak a „hívőknek“.

Persze mondhatják: mit prédikál ez? Van elég bajunk! Van. Mert csináljuk magunknak és hagyjuk, hogy értelmetlenek is csinálják nekünk. Nem tudom, hogy a márciusi forradalom évfordulóján mi történt, mert mikor e sorokat írtam, még ... „mi fog történni?“ ... volt.

Azt remélem, hogy egyszer csak a mesebeli táltos varázslata megérint minket és újra észrevesszük, hogy milyen gyönyörű a világ sokfélesége, és ezzel együtt a sokféleségek egymás melletti harmonikus léte.

(Csak az kap, aki adni is tud, csak azt szeretik, aki szeretni is tud.)

Ha mi nem is, de gyerekeink, unokáink megértik... és remélem, megérik!

És akkor Gömörhon újra gazdag lesz...

2007. március 8.

Egy gömöri polgár, Diósgyőrből:

Koncz Károly György